

Kandidatuppsats i Statsvetenskap

Barnfattigdom i Sverige, finns den?

- *En studie om Socialdemokraternas och Moderaternas välfärds politik mot den svenska fattigdomen sedan 1960-talet*

*Författare: Marie Ekström Olsson
Handledare: Per Strömblad
Termin: VT12
Kurskod: 2SK30*

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

exist? ó A study of the Welfare Policy of the Swedish
ate Party and Poverty in Sweden since 1960.

Author: Marie Ekström Olsson

Supervisor: Per Strömblad

Examinator: Gunnar Hansson

Educational program: International Politics Studies, Linnaeus University

Last updated: 2012-05-28

Abstract

This essay is regarding the problematic facts about child poverty in Sweden. Since the beginning of the new millennium child poverty has increased, in Sweden. The last report which came out in the spring this year (2012) opened up for a lively political debate as well as big headlines in news papers and other media. The attention it got in Society became hard for the politicians to avoid. The Swedish section of *Save the Children*, demanded in their report concerning child poverty in Sweden that the Swedish Government need to do an inquiry about the increasing child poverty.

Today in Sweden, there are two big parties, and they have been the biggest for a long time now. The two are Socialdemokraterna and Moderata Samlingspartiet. The first mentioned one is representing a socialist policy whilst the second one is representing a right-wing party. This study will deal with whether the parties have changed over time or not. The big question will be whether they have changed their opinions and positions since the beginning of 1960. This year is chosen in particular because it was during this period the largest development of the welfare state of Sweden started. It will be about if the parties changed according to, in particular poverty in Sweden. There are two main questions that I intend to answer throughout the text, to finally analyze the questions in the last part of this essay.

Keyword: Social Democratic Party, Moderate Party, Child Poverty, Poverty, Selective Policy, Universalism

1. INLEDNING	1
1.1 PROBLEMFÖRMULERING	2
1.2 TEORI	3
1.3 VÄLFÄRD	5
1.4 ABSOLUT OCH RELATIV FATTIGDOM	6
1.5 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	7
1.6 METOD	7
1.7 MATERIAL	8
1.8 AVGRÄNSNING	9
2. BAKGRUND.....	10
3. SOCIALDEMOKRATERNA.....	13
3.1 KORT SAMMANFATTNING AV SOCIALDEMOKRATERNA.....	20
4. MODERATERNA	21
4.1 KORT SAMMANFATTNING AV MODERATERNA.....	26
5. ETT PERSPEKTIV PÅ BARNFATTIGDOM.....	28
6. SLUTSATSER	32
REFERENSLISTA	36

finns den?

ó En studie om Socialdemokraternas och Moderaternas välfärdspolitik mot den svenska fattigdomen sedan 1960-talet.

1. Inledning

Det är den 16:e maj och klockan är 7 på morgonen. Familjen sitter och äter frukost, mamman och hennes två barn på fem och åtta år. Hon studerar den yngre flickan som glatt tuggar i sig sin ostmacka, vänder sedan blicken mot åttaringen där hon först tycker sig skimta en sorgsen blick men får ett leende tillbaka. Mamman undrar om det äldre syskonet har märkt, hon går ändå i andra klass och skillnaderna brukar bli så mycket tydligare i skola än på dagis. Hon tittar ut genom fönstret, ännu en varm och fin försommardag tänker hon men påminns genast om vad det innebär. Skolavslutningen närmar sig vilket betyder nya skolavslutningskläder och skor, present till lärarna och ännu ett sommarlov där hon måste förklara för sina barn att de inte kan åka på semester som många av deras kompisar gör.

Sverige är idag rikare än någonsin som land.¹ Dock har, enligt organisationen Rädda Barnen, barnfattigdomen ökat i Sverige de senaste åren.² Tankar och oro som kan utläsas i texten ovan kan finnas i många familjer idag. Att fattigdom existerar och är ett stort världsproblem vet nog de flesta om, men att det även finns fattiga familjer i Sverige kanske inte alla vet eller tänker på. Däremot vill jag redan här vara tydlig med att den fattigdomen som behandlas här inte är att jämföra med fattigdomen som finns i till exempel Tredje Världen.

I Sverige finns ett trygghetssystem uppbyggt som förhindrar barn och familjer från total utblottning, dock kvarstår det faktum att barnfattigdomen har ökat sedan början av 2000-talet, i Sverige. Varje land bör jämföra med sig själva utifrån de förutsättningar som finns i respektive land.³ Enligt Rädda Barnen⁴ är den siffran för hög för en välfärdsstat som Sverige. Enligt den rapport som organisationen framställde för 2012 finns uppgifter om att år 2009 led

---

¹ Salonen (2011). *UR Samtiden ó Barnfattigdomens många ansikten. En barnvänlig politik?*

² Salonen (2011). *Välfärd, inte för alla.*

³ Malmberg, Barnombudsmannen (2011). *UR Samtiden ó Barnfattigdomens många ansikten. En barnvänlig politik?*

⁴ öRädda Barnen är en politisk och religiöst obunden folkrörelse med verksamhet både i Sverige och i åtta regioner runt om i världen. Med Barnkonventionen som grund arbetar vi för att barn ska få det bättre och för att barns rättigheter ska respekteras. För information se vidare på: <http://rb.se/omraddabarnen/Pages/default.aspx>

Sveriges politiker har blivit väl informerade om läget ärdad speciella program för hur barnfattigdomen ska kunna minskas. Emellertid är fattigdom inte något nytt fenomen i Sverige, tvärtom så har det präglad landet under lång tid då det länge var ett jordbruksland. I och med industrialiseringen expanderade landets ekonomi och fattigdomen minskade. Sedan mitten av 1900-talet har det skett en snabb samhällsutveckling och frågan är om de svenska politiska partierna har kunnat följa med i den utvecklingen och vad deras ståndpunkter varit mot fattigdomen under de senaste 50 åren.

1.1 Problemformulering

När det kommer till barnfattigdom associeras det ofta med utvecklingsländer som är fattiga och inte har de resurser som krävs för att stävja fattigdom. Dock existerar barnfattigdom även i de rikaste länderna, länder som man annars associerar med välfärd och ekonomisk trygghet. Det bör dock anmärkas att definitionen av fattigdom varierar beroende på land och mätningssätt. Definitionen av fattigdom som tas upp här handlar om en fattigdom sedd från ett välfärdslands perspektiv och möjligheter.

Sverige är inte det land i Europa som har högst barnfattigdom, tvärtom ligger Sverige väldigt bra till i jämförelse med andra Europeiska länder. De länder som har lägst barnfattigdom i Europa är Finland, Sverige och Norge. Utifrån rapporter som har gjorts de senaste åren finns det stora skillnader mellan de olika Europeiska länderna. Förklaringen till att de Skandinaviska länderna klarat sig bättre än resten av Europa beror bland annat på den familjepolitik som bedrivs i Sverige och våra grannländer.

Enligt Nordens Välfärdscenter (NVC) handlar den nordiska familjepolitiken till stor del om lika möjligheter för hela befolkningen och ekonomiska och att sociala skillnader ska utjämnas i samhällena⁶. Institutionen menar på att det finns flera förklaringar till den ökande barnfattigdomen. Framst beror det på de samhällsförändringar som har skett. Det rör sig om förändringar som kulturell heterogenitet, ökad invandring och likställighetsfrågor där utvecklingen i samhället gått snabbare än den politiska utvecklingen. NVC påstår att det är familjepolitiken som måste anpassas till dessa förändringar som har skett i samhällena, då det

⁵ Salonen (2012). *Barns ekonomiska utsatthet i Sverige*.

⁶ Nordic Welfare [www]. För vidare information se: <http://nordicwelfare.org/>

ng av barnfattigdomen. Däremot betonar de att det är universella värdegrund som finns, kanske framförallt i de nordiska länderna.⁷

Det Svenska Folkhemmet är ett begrepp som blev känt år 1928 och som kan stå som en beskrivning till den familjepolitik som vi har än idag. Det svenska folkhemmet är en term som uppkom av den då blivande statsministern Per Albin Hansson. Begreppet kommer från ett tal som han höll 1928 och det syftar till att vara en beskrivning av det samhälle som Socialdemokraterna strävade efter då och gör det än idag.⁸

Under de årtionden som det har tagit för uppbyggnaden och utvecklingen av Sverige som välfärdsstat var det Socialdemokraterna som satt vid makten största delen av den här perioden. Hur har de Socialdemokratiska åsikterna och ståndpunkterna förändrats, har de förändrats? Moderaterna är även de, liksom Socialdemokraterna ett parti som funnits väldigt länge och varit med om den stora utvecklingen av Sverige. Hur har då Moderaternas partiprogram sett ut? Stöttade de några av Socialdemokraternas stora reformer under mitten av 1900-talet? Vad hade de för åsikter och ståndpunkter? Har de förändrats över tid? Stod partierna längre från varandra då än de gör idag? Finns det några stora skillnader alls mellan dem idag? Detta är frågor jag ställer mig själv när jag skriver denna uppsats och hoppas kunna besvara genom uppsatsens gång. Jag kommer att rikta in mig och koncentrera mig på fattigdom och i modernare tid den så kallade barnfattigdomen.

1.2 Teori

Den teori som jag har valt att applicera på denna studie är mer ett perspektiv än en ren teori. Perspektivet kommer att vara en selektiv respektive en generell välfärdspolitik.

Välfärd är ett ord som kan delas in i två olika grupper. Det brukar kallas för inre välfärd och yttre välfärd. Med den förstnämnda avser det en människas inre välfärd, vad som brukar benämnas som välbefinnande.⁹ Den andra, den yttre välfärden, är inriktad på allt det som finns runt om i världen, landet och i det lilla samhället. Det är också den yttre välfärden som

⁷ Nordic Welfare [www].

⁸ Nationalencyklopedin. *öFolkhemmetö*. [www].

⁹ Hansson (1990). *Idéer om välfärd*. Sid. 7-8

lie. Politik är ett exempel på en yttre faktor då det
människa utifrån.¹⁰

När det kommer till välfärd nämns det ofta i termer av selektiv och generell politik. Ett välfärdsland använder sig i grunden av ett av systemen. Dock, oavsett vilken typ av välfärdspolitik landet bedriver, finns det oftast inslag av den andra typen i politiken. Har ett land till exempel en uttalad generell politik finns det fortfarande inslag av en selektiv politik, och vice versa. Den svenska välfärdspolitiken drivs med en generell välfärdspolitik, dock med selektiva inslag.¹¹ Det innebär att (i framförallt socialpolitiken) hela landets befolkning är inkluderad. Politiken är inte enbart menad för de fattiga, det handlar inte om att individen har egna pengar eller resurser till att själv stå för sin överlevnad, istället handlar det om att det ska vara lika för alla. I en generell välfärd inkluderar politiken hela samhällets befolkning när det kommer till, till exempel sjukvård och utbildning. Ett sådant system bygger på att det ekonomiska stödet finansieras av staten. Staten i sin tur är finansierade genom olika typer av beskattningar i samhället.¹²

Med en selektiv välfärdspolitik innebär det att det endast är vissa grupper i samhället som får till exempel bidrag. Behovsprövade bidrag är något som ofta relateras med selektiv politik. Det kan vara ganska svårt att få en selektiv välfärdspolitik att fungera bra enligt flera forskare inom ämnet, bland annat den socialpolitiska forskaren Titmuss. Enligt Titmuss finns det framförallt fyra argument för hur en bra selektiv välfärdspolitik kan bedrivas. För det första ska det finnas regleringar, det vill säga hur högt/lågt existensminimum ska vara. Dels ska det beslutas om vilka som ska/inte ska behöva betala hyror till exempel. Utöver detta ska det avgöras vilka som ska få andra ögratissö offentliga tjänster. Ett av de stora problemen inom en selektiv politik är att det kan vara svårt att dra gränser för vilka som är de behövande och vilka som inte ska klassas som det (och detta samtidigt som resten av befolkningen utnyttjar den privata marknaden eller betalar fullpris för de offentliga tjänsterna). Dessutom, måste det regleras vilka som inte är behöriga till de generella avgifterna.¹³ Gränsdragningarna om var dessa ska gå, går att diskutera i all oändlighet. På grund av detta kan det vara svårt för politiker som förespråkar en selektiv politik att det blir (generellt) rättvist för befolkningen.¹⁴

¹⁰ Hansson (1990). *Idéer om välfärd*. Sid. 7-8.

¹¹ Rothstein. *Welfare State as a Social Dilemma*. [www].

¹² Rothstein. *Welfare State as a Social Dilemma*. [www].

¹³ Titmuss (1990). *Idéer om välfärd*. Sid. 108-109.

¹⁴ Rothstein. *Welfare State as a Social Dilemma*. [www]

att få fram vilka medborgare som är behöriga till ett
er som krävs är dels, om den sökande faktiskt är
berättigad till stöd enligt de gränser som är uppsatta, och dels i sådana fall hur mycket stöd
som individen har rätt till. I en selektiv politik där de som inte, av någon anledning, kan
försörja sig själva blir det statens uppgift att säga vad som innebär är tillräckligt för individens
behov, det så kallade basbehovet ska tillgodoses. Med basbehov menas det att individen har
tillgång till mat, utbildning, kläder, kollektiva transportmedel och utbildning.¹⁵

Det finns mycket kritik mot att föra en mer renodlad selektiv politik. Bland annat att det är fel
att göra skillnad på öde andraö från resten av befolkningen i samhället. Den som behöver mer
får mer och tvärtom. Det finns även kritik mot den generella välfärden. Då blir det mer
koncentrerat mot hur landet ska kunna lösa gemensamma problem med socialförsäkringar¹⁶.
Annars i den selektiva politiken handlar det istället om hur staten ska kunna lösa öderas
problemö? En generell välfärds politik är i regel billigare och enklare att genomföra i
samhället än vad en selektiv politik är. Det här beror, enligt den svenska statsvetaren
Rothstein, på att det bland annat krävs en myndighet som tar hand om och ser över de
omständigheter som krävs vid en selektiv politik. Vilket leder till en ökad kostnad för
samhället, men samtidigt kan det också skapa en del jobbtillfällen.

1.3 Välfärd

Fattigdom och välfärd är två komplexa ord som förekommer ofta i den här uppsatsen. På
grund av detta kommer en liten bakgrund och förklaring till begreppen nedan. Detta för att få
en bättre förståelse för den fortsatta läsningen.

I vardagsbruk började begreppet välfärd att användas först under tidigt 1950-talet. Det var
efter att den tidigare presidenten i USA, Herbert Hoover, talat om välfärd i ett tal som han höll
år 1949.¹⁷ Många gånger kan välfärd förknippas med socialpolitik och familjepolitik. I
grunden handlar det om hur ett land fördelar de resurser som finns att tillgå. Vissa påstår att
det handlar om en omfördelning av människors (och statens) resurser, från rika till fattiga. I

¹⁵ Emmerij (2010). *The Basic Needs Development Strategy*. [www]

¹⁶ Rothstein. *Welfare State as a Social Dilemma*. Sid. 14. [www]

¹⁷ Titmuss (2001). *Welfare and Wellbeing*. Sid. 49.

uss finns ett citat av Gunnar Myrdal från 1960 som
sätt:

öI den senare delen av århundradet, har Staten, i alla rika länder i Västvärlden, blivit en demokratisk öVälfärdsstatö med ganska tydliga åtaganden för de breda mål av ekonomisk utveckling, full sysselsättning, lika möjligheter för de unga, social trygghet, och skydd för minimistandard när det gäller inte bara inkomst, utan även näring, bostad, hälsa, och utbildning för människor av alla regioner och sociala grupperö¹⁸ (egen översättning).

Ofta sägs ordet välfärd vara en beskrivning på människors levnadsstandard i ett land.¹⁹ Det som för det mesta brukar mätas då är standarden av människors hälsa, utbildning, arbets- och bostadsförhållanden och ekonomi. Förr mättes detta ofta tillsammans men numera är det däremot vanligare att mäta de olika komponenterna var för sig, för att på så sätt få fram säkrare och mer exakt statistik.²⁰

1.4 Absolut och Relativ fattigdom

När det kommer till fattigdom finns det många olika definitioner och även flera olika mätningmetoder. Vilken metod som används beror på de olika förhållanden som finns i respektive land. Det finns dock två välkända mått på fattigdom som idag är de mest använda bland forskare och författare. Den ena kallas för *Absolut fattigdom* och den andra kallas för *Relativ fattigdom*. Absolut fattigdom innebär att den inkomst som en individ/familj har inte räcker för att täcka ens basbehov. Det innebär att den/de inte har råd att köpa tillräckligt med mat, vatten, kläder, skydd och/eller utbildning. Dock finns det flera problem med en mätningmetod som denna. Den säger ganska lite om hur mycket mat som täcker ens dagliga behov, hur hög utbildningsgrad som är nödvändig och till exempel vad som räknas som ett ötak över huvudetö. Då det är individuellt behov som avses blir metoden svår att använda många gånger på en hel befolkning. Framförallt kan det bli problematiskt i utvecklingsländer där de ekonomiska skillnaderna kan vara väldigt stora bland befolkningen och det blir då svårt att få fram ett rättvist och representativt genomsnitt för landet.²¹

¹⁸ Titmuss (2001). *Welfare and Wellbeing*. Sid 50-51.

¹⁹ Nationalencyklopedin *övälfärdsstatö*. [www]

²⁰ Nationalencyklopedin *övälfärdö*. [www]

²¹ Schwatzman. *The Statistical Measurement of Poverty*. Sid. 2. [www]

smetod som beräknar individens/familjens inkomst i i landet.²² Detta räknas ut genom att ta fram vad medianinkomsten i respektive land är och ligger en individ eller familj under 60 procent (ibland används även 50 procent som gräns för fattigdom) av landets medianinkomst räknas det till fattigdom.²³

1.5 Syfte och frågeställning

Under 1930-talet påbörjades stora och många reformer mot vägen för en välfärdsstat. Reformerna och den ökade produktionen inom industrin som skapade många jobb gav ett samhälle med färre fattiga. Alltsedan dess har den relativa fattigdomen minskat allt mer i Sverige. På senare år har den nu dock börjat öka igen. Syftet med den här uppsatsen är att få en djupare insikt i hur partierna ställer sig till den ökade (barn)fattigdomen idag och hur de står gentemot en selektiv eller generell politik. De frågor jag ställer i den här studien är:

- Har Socialdemokraterna och Moderaterna ståndpunkter ändrats över tid när det kommer till socialpolitiska frågor och då främst (barn)fattigdom?
- Har Socialdemokraterna och Moderaterna gått från en selektiv välfärdspolitik till en generell välfärdspolitik eller vice versa?

1.6 Metod

Jag valde att i den här studien använda mig av en kvalitativ textanalys för att med hjälp av den metoden ta fram det viktiga från de texter jag kommer att gå igenom. Jag började med att ha några övergripande frågeställningar. För att lättare kunna ta ut fakta och resonemang som är intressant för min studie satte jag upp frågeställningar som i första hand rörde selektiv och generell välfärdspolitik. Dessutom Socialdemokraternas och Moderaternas ståndpunkter och åsikter gentemot socialpolitiska frågor, och då främst koncentrerat till fattigdom.

För att ta reda på partiernas ståndpunkter i de socialpolitiska frågorna använder jag mig främst av respektive partis partiprogram från en bestämd tidsperiod bakåt i tiden. Då jag kommer att

²² UNICEF (org). *A league table of child poverty in rich nations*. [www]

²³ Schwartzman. *The Statistical Measurement of Poverty*. Sid. 2-3. [www]

an 1960-tal fram till idag använder jag mig av de för att få ett bredare resonemang/analys till studien har jag också valt att analysera textinnehåll från litteratur som är skrivna av forskare inom ämnet. När det kommer till definitioner av begrepp som välfärd, selektiv och generell välfärd och barnfattigdom finns det olika definitioner. På den punkten har jag valt att läsa och studera flera olika texter för att sedan analysera det som är gemensamt från samtliga texter. Där definitionen kommer från en enskild person eller organisation står det tydligt i uppsatsen, och får då stå för den författaren.

Eftersom organisationen Rädda Barnens rapport om barnfattigdomen i Sverige ligger till grund för den här uppsatsen är Tapio Salonen en relevant aktör i den här studien, då det är han som har skrivit rapporterna för Rädda Barnen. För att inte få en för snäv definition av begreppen såväl som av de socialpolitiska ståndpunkterna från partierna har urvalet varit stort från början. Därefter har jag valt de forskare som är välkända inom ämnet och som har intressanta analyser. Bland dessa förekommer namn som statsvetarna Bo Rothstein och Stig-Björn Ljunggren, men även Jonas Hinnfors. Då en kvalitativ textanalys handlar mycket om att tolka texters innehåll har det varit viktigt att åtskilja om texten har ett latent eller manifest budskap.²⁴ Med latent budskap menar jag i detta sammanhang om texten har underliggande budskap och kräver mer att öläsa mellan raderna. Med ett manifest budskap är det som skrivs också vad som menas.²⁵ När det kommer till framförallt partiprogrammen har det varit viktigt att vara uppmärksam på om det finns något latent budskap, då den enskilda skrivna raden kan innehålla mer information och tolkning än vid första anblicken.

1.7 Material

Det material som jag har använt mig av är framförallt på svenska och av svenska forskare och författare. Detta val har jag gjort då studien handlar om den svenska politiken gentemot fattigdom och den svenska utvecklingen av samhället. Jag har valt att vara öppen med att finna författare och forskare inom ämnet, därav flera olika författare i ämnet.

---

²⁴ Esaiasson (2012). *Metodpraktikan*.

²⁵ Esaiasson (2012). *Metodpraktikan*

som jag har använt mig mycket av är bland annat Bo
nisk professor i statsvetenskap. Andra namn som
återkommer är Tapio Salonen som är professor i socialt arbete, på grund av att han är den som
tagit fram rapporterna för Rädda Barnen. Jag bör också nämna Richard Titmuss som var
forskare i socialpolitik och som är en internationellt erkänd forskare inom socialpolitiken.
Stig-Björn Ljunggren innehar en fil. Dr i statsvetenskap och i sin avhandling skrev han boken
Folkhemskapitalismen som handlar om Moderaterna och som jag har använt mig en del av.
Utöver dessa författare och deras verk har jag använt mig mycket av internet. I de fallen
handlar det om partiernas officiella hemsidor och även rapporterna från Rädda Barnen.

1.8 Avgränsning

I den här studien har jag valt att avgränsa mig till en viss tidsperiod. Den tidsperioden är från
1960 fram till idag. Det här har jag gjort för att det på ett tydligare sätt ska kunna gå att
jämföra de partiprogram, material och dokument från kongresser med mera som jag har
använt med det material som är från idag. På 1960-talet hade utbyggnaden av välfärdsstaten
kommit långt vilket är bra för en jämförelse med dagens välfärd och hur politiken förs.

Eftersom denna studie handlar om två svenska partiers välfärdspolitik har jag avgränsat mig
till svenska författare och forskare. Detta har jag gjort för att jag tror att den bästa insikten av
ett svenskt parti, dess framgång, utveckling och förändring över tid, finns att hitta hos dem
som själva levt i landet. Det finns ett stort utbud av avhandlingar, analyser och
dokumentationer om både Socialdemokraterna och Moderaterna, dock har jag valt att hålla
mig till ett fåtal för att de har varit speciellt intressant för min studie då dessa har varit mer
inriktade mot socialpolitik och välfärdspolitik. Då alla motioner, propositioner och annan
dokumentation är offentliga för allmänheten och numera lättåtkomliga via Internet, har jag
gjort ett medvetet urval.

Jag har koncentrerat mig till partiernas Parti/Handlings/Princip/Idéprogram för att de har varit
mest intressant för min studie om partiernas utveckling och eventuella förändring över tid.
Socialdemokraterna har haft längre perioder av regeringsmakt i Sverige än Moderaterna och
därför har jag valt att titta på politiska program och ståndpunkter istället för den faktiska
utförda politiken, då inflytandet från partierna i regeringen har varit så pass olika.

fortsatt läsning kommer först en fördjupning av barnfattigdomen i Sverige, där rapporten från Rädda Barnen ligger som grund.

Sedan år 2002 har Rädda Barnen kommit ut med årliga rapporter om barnfattigdom i Sverige.²⁶ I början av 2000-talet börjar begreppet barnfattigdom användas mer och är nu ett vedertaget begrepp, också i det svenska samhället. Trots att Sverige är ett av världens rikaste länder idag och rikare än vad det någonsin varit tidigare som land existerar barnfattigdom. Sverige var länge ett jordbruksland och under den här perioden var landets ekonomi dålig. När det kommer till det gamla Sverige nämns ofta öknamn så som Fattigsverige. Detta var något som Sverige klassades som under lång tid, kanske så länge som in på 1930-talet då det började byggas för ett välfärdsland.

Klasskillnader och klyftor mellan människor har varierat mellan olika tidsperioder i takt med en ökad globalisering och känsligare ekonomi. Idag är de familjer som har lägst inkomster unga föräldrar, ensamstående med barn och familjer som har kommit till Sverige på senare år. Då Sverige har blivit rikare genom tiderna borde inte även alla medborgare ha blivit rikare också? Det som har hänt med inkomsterna är att de har ökat för medel- och höginkomsttagare, men har i princip stått stilla för låginkomsttagare. Detta har lett till att klyftorna i Sverige har ökat. Sverige är, som påpekat tidigare, ett välfärdsland vilket innebär att det finns ett skyddsnet för de som behöver. Utan den politik vi har idag, vare sig det är Socialdemokraterna eller Moderaterna som sitter vid makten skulle (barn)fattigdomen vara nästan dubbelt så hög som den är idag.²⁷

Den politik som har gjort mest för främst barnfamiljer är den svenska familjepolitiken. Enligt den senaste rapporten från Rädda Barnen, *Välfärd, inte för alla*, är det uträknat hur hög fattigdomen skulle vara i landet utan familjepolitiken. Den visar bland annat på att helt utan ekonomisk familjepolitik skulle den relativa fattigdomen vara nästan det dubbla mot vad den är idag. De senaste uppgifterna av den här typen av uträkning är från 2009 och visar att 26,3 % skulle leva i relativ fattigdom utan den politik Sverige bedriver idag, medan den verkliga siffran för dagens samhälle är 15,2 %.²⁸ När det kommer till välfärd brukar det pratas om ifall

²⁶ Carlsson. *Välfärd, inte för alla*. Förord

²⁷ Salonen (2011). *Välfärd, inte för alla*. Sid. 19.

²⁸ Salonen (2011). *Välfärd, inte för alla*. Sid. 19.

välfärd som partierna driver. Sverige har genom
mer generella linjen, välfärden ska vara för alla.

Den relativa barnfattigdomen har ökat flera år i följd nu. Det har skett en successiv ökning av antalet barn som lever i familjer som är ekonomiskt utsatta sedan början av 2000-talet.²⁹ Enligt en svensk studie gjord på uppdrag av Rädda Barnen (2011) visade den att 13 % av barnen i Sverige växer upp i social och ekonomisk otrygghet.³⁰

År 1990 antog Sverige FN:s barnkonvention. I *Välfärd, inte för alla* som är den senaste utkomna rapporten som Rädda Barnen har utfärdat hänvisar de till barnkonventionen, och främst artikel 26 för att påvisa att Sverige bryter mot den konventionen. I artikel 26 står det:

öKonventionsstaterna skall erkänna rätten för varje barn att åtnjuta social trygghet, innefattande socialförsäkring och skall vidta nödvändiga åtgärder för att till fullo förverkliga denna rätt i enlighet med sin nationella lagstiftning.ö

öFörmånerna skall, där så är lämpligt, beviljas med hänsyn till de resurser som barnet och de personer som ansvarar för dess underhåll har och deras omständigheter i övrigt samt med hänsyn till varje annat förhållande som är av betydelse i samband med en ansökan om en sådan förmån från barnet eller för dess räkning.ö³¹

Rädda Barnen menar på att hela denna artikel inte uppfylls, att det finns brister i den svenska familjepolitikens utformning som behöver ses över och rättas till. De sociala skyddsnäten fungerar inte som de borde då vissa hamnar utanför.³² Organisationen skriver i sin rapport att de kräver en utredning tillsatt av regeringen. Utredningen ska gälla den ekonomiska familjepolitiken. Målet med utredning ska vara hur landet ska kunna gå tillbaka till en fattigdomsdämpande effekt och hur det ska kunna göras, vilka åtgärder som krävs.³³

Dock kvarstår det faktum om att nästan en kvarts miljon barn lever i ekonomisk utsatthet i Sverige. Även om den siffran inte är så hög jämfört med andra Europeiska länder vill Rädda

²⁹ Bolling (2012). *Rädda Barnen: Barnfattigdomen fortsätter att öka.*

³⁰ Salonen (2012). *Barns ekonomiska utsatthet.*

³¹ UNICEF (sv). *Barnkonventionen.* [www]

³² Carlsson (2011). *Välfärd, inte för alla.* [www]

³³ Carlsson (2011). *Välfärd, inte för alla.* [www]

r att åtgärda barnfattigdomen.³⁴ Att definiera ordet
uddtaget är komplicerat. Det är ett komplext ord som
både forskare och författare tampas med för att försöka hitta en passande definition för. Enligt
Nationalencyklopedin innebär fattigdom en oacceptabel levnadsstandard.³⁵

Sveriges barnfattigdom är ett problem för landets politiker. De har en skyldighet att se till att
landets barn har en bra start i livet. I *Barns ekonomiska utsatthet 2012* har det varit främst två
olika komponenter som har varit underlag för utredning. Det har varit försörjningsstöd samt
låg inkomststandard.³⁶ I och med de eskalerande diskussionerna kring detta ämne har det
också satt press på politikerna. Sveriges två största partier Moderaterna och
Socialdemokraterna vill båda minska de ökande siffrorna och har tagit fram åtgärdsprogram
som ska hjälpa till att ändra den uppåtgående trenden. I den nutida öpolitiska atmosfären i
Sverige finns ingen klar gräns mellan höger- och vänsterpolitiken. Den tydliga gräns som
fanns förr är idag inte lika tydlig och partierna dras allt mer mot mitten.³⁷ Även om partierna
närmar sig varandra allt mer finns det fortfarande skillnader mellan dem och det är
skillnaderna som jag vill titta närmare på. Med barnfattigdom som fokus är frågan hur de båda
partierna ställer sig mot varandra i den frågan. Har de samma åtgärdsprogram eller kan man
ana en tydligare höger- och vänsterpolitik här? Vilket av partierna har en mer selektiv och
vilket har en mer generell politik? Är gränserna tydligare nu i frågan om barnfattigdom eller
har gränserna suddats ut mer med tiden?

---

³⁴ Salonen (2012). *Barns ekonomiska utsatthet i Sverige*. Sid. 24.

³⁵ Nationalencyklopedin. *öFattigdomö*. [www]

³⁶ För vidare information se *Barns ekonomiska utsatthet 2012*.

³⁷ Erlingsson, Brommesson (2010). *Statsvetenskaplig tidskrift 2010/2*. Sid. 11.

parti 1889.³⁸ Det socialdemokratiska arbetarepartiet vände sig till, som går att utläsa av namnet, till arbetarna och vad som kallades arbetarklassen. Inspiration hade de fått från främst grannländerna Tyskland och Danmark och deras klassiska socialistiska idéer. Grundprinciperna för dem var lika rösträtt för alla och att detta skulle genomföras på fredliga grunder.³⁹

Under 1930-talet fanns önsknings inom det socialdemokratiska partiet om förändringar i socialpolitiken. Fattigvården i Sverige hade en ful stämpel och detta var något som stod högt på Socialdemokraternas lista över vad de ville förändra i samhället. Utvecklingen mot ett välfärdsland började under tidiga delen av 1900-talet, närmare bestämt på 30-talet.⁴⁰ Den socialdemokratiska regeringen som hade makten under 1930-talet genomförde flera reformer under den här perioden som blev en väg mot välfärden. Det så kallade trygghetssystemet byggdes ut och centralmakten fick ökad betydelse i och med Socialdemokraternas reformer. Forskning har visat att familjer med barn under mitten av 1900-talet hade en lägre levnadsstandard med hela 30 procent jämfört med en barnlös familj.⁴¹

Idag är den siffran förändrad, åt det positiva hållet. De minskade skillnaden mellan en barnlös familj och en familj med barn är en av de positiva effekter som har blivit av de familjepolitiska reformerna.

Som nämn tidigare talades det om *Folkhemmet* för första gången år 1928. Det var Per-Albin Hansson som använde sig av den termen för första gången och som sen kommit att bli ett välkänt svenskt begrepp och som är det än idag. Innebörden av det svenska folkhemmet som begrepp är omdiskuterat, men ur Per Albins Folkhemstal som han höll 1928 kunde man höra följande:

öI det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. Tillämpat på det stora folk - och medborgarhemmet skulle detta betyda nedbrytandet av alla sociala och ekonomiska skrankor, som nu skilja medborgarna i privilegierade och tillbakasatta, i härskande och beroende, i rika och fattiga, besuttna och utarmade, plundrare och plundradeí Skall det

³⁸ Socialdemokraterna. *Vår historia*. [www]

³⁹ Hadenius (2008). *Sveriges politiska historia*. Sid. 26-27.

⁴⁰ Hadenius (2008). *Sveriges politik genom tiderna*.

⁴¹ Jonas Hinnfors. Sid. 73.

borgarhemmet måste klasskillnaden avlägsnas, den
visk utjämning ske, de arbetande beredas andel även i
det ekonomiska förvaltandet, demokratin genomföras och tillämpas även socialt och
ekonomiskt.⁴²

I det stora hela handlade det om att klassamhället som Sverige kantades av skulle avvecklas och istället få det svenska folkhemmet som Per Albin talade så gott om i sitt tal. Det är över 70 år sedan talet hölls. Är Sverige idag det klasslösa samhälle som Per Albin talade önskade? Ett enkelt svar på den frågan vore att säga nej, Sverige är inte ett klasslöst samhälle. Däremot är det mer jämlikt än någonsin tidigare och mer jämställt än i många andra länder och utvecklingen fortsätter.⁴³

Enligt ett diagram i Rädde Barnens *Välfärd, inte för alla*, finns statistik som visar att inkomsterna har ökat för alla. Årsinkomsterna har ökat för både låginkomsttagare, medelinkomsttagare och även för höginkomsttagare. Dock har det sedan 1980-talet skett en snabbare ökning för mellan- och höginkomsttagare, medan låginkomsttagarnas ökning gått långsammare och därmed har klyftorna också ökat successivt, räknat i relativ fattigdom.⁴⁴ Salonen menar på att det finns förklaringar till varför fattigdomen i Sverige har ökat de senaste åren. En av förklaringarna är den snabba inkomstutvecklingen som har varit. På grund av att löneökningen för de redan sämre ställda i landet har varit väldigt långsam, har antalet hushåll som hamnar under den relativa fattigdomsgränsen som är 60 procent av landets medianinkomst ökat. Däremot, något motsägelsefullt, ligger fattigdomen still enligt absoluta mått mätt, medan den med relativa mått, har ökat gradvis.⁴⁵

Bland de reformer som är anmärkningsvärda inom den tidiga socialpolitiken var till exempel ersättningen av de så kallade barnrikehusen (en sorts fattighus för familjer med barn) med behovsprövade bostadsbidrag istället. Vidare åtgärder var barnbidraget som infördes år 1937, men detta var då ett behovsprövat bidrag och gick alltså till dem som var i särskilt behov av extra ekonomiskt stöd. År 1948 kom det allmänna barnbidraget som bestod av en gemensam

---

⁴² Gustavsson. *Bakgrund Folkhemstalet*. [www]

⁴³ Asker. *Inkomstklyftorna för stora tycker de flesta*. [www]

⁴⁴ Salonen (2011). *Välfärd, inte för alla*. Sid. 15.

⁴⁵ Salonen (2011). *Välfärd, inte för alla*. Sid. 16.

kså var en väg för att försöka att ta bort fattig- och
var utsatta.⁴⁶

Alva Myrdal var socialdemokratisk politiker och engagerad i framförallt kvinnans roll i samhället under flera årtionden, med början på 1930-talet.⁴⁷ Den så kallade naturalinjen (också kallat den Myrdalska linjen) var i grunden en kamp för att delar av socialpolitiken skulle vara selektiv. Behövande barnfamiljer, som detta framförallt gällde, skulle efter selektivt anpassat behovsstöd få hjälp. Detta skulle främst ske i form av olika produkter och varor hellre än rena pengar.⁴⁸ Det här var en intern idé inom det Socialdemokratiska partiet. De menade på att genom att ge varor istället för pengar blev det tillgängligt för de allra mest behövande. Då kunde inte de som var ekonomiskt utsatta använda pengar till öfelö saker. På det viset skulle effekterna av att kunna kontrollera konsumtionen av de behövande bli bättre och lättare.⁴⁹

Emellertid valdes en mer generell väg att gå. Gustav Möller var socialminister under tidigt 1930-tal och var den som var med och bestämde att Regeringen istället skulle gå den generella vägen med socialpolitiken. Den generella vägen innebar bidrag till de behövande i form av kontanter, istället för produkter och materiella ting.⁵⁰ Under 30-talet, då utbyggnaden av en välfärdsstat blev verklighet och Socialdemokraterna satt i regeringen genomfördes ett flertal reformer. De flesta reformer var inom det socialpolitiska området och riktade mot främst barn och mammor.⁵¹ Tanken och idén var från början selektiv men partiet valde att gå den generella vägen med bidrag. 1930-talet var en vändpunkt i socialpolitiken i Sverige. Det var inte längre meningen att människor skulle behöva stå och i princip tigga om pengar från staten. Istället ville partiet att socialpolitik skulle vara en medborgerlig rättighet, istället för det fattigvårdstänkande som länge varit bilden i Sverige.⁵²

När det handlar om framförallt barnfrågor inom familjepolitiken var Socialdemokraterna under mitten av 1900-talet mer för kollektiva lösningar inom politiken. Till exempel var de för kollektiva och samhällsstödda reformer inom daghem och förskolor. På denna fråga

⁴⁶ Ohlander (1989). Sid. 185.

⁴⁷ Alva Myrdal. *Alva Myrdal*. [www]

⁴⁸ Rothstein (2010). *Vad bör staten göra?* Sid. 224.

⁴⁹ Rothstein (2010). *Vad bör staten göra?* Sid. 224

⁵⁰ Rothstein (2010). *Vad bör staten göra?* Sid. 219/224.

⁵¹ Rothstein (2010). *Vad bör staten göra?* Sid. 225.

⁵² Rothstein (2010). *Vad bör staten göra?* Sid. 226.

et emot. De ville istället ha vårdnadsersättning åt de nmet.⁵³. Bland annat handlade det om det särskilda barnbidraget som var till förmån för änkors och invaliders barn och även till föräldralösa barn. Under mitten av 1900-talet (50- och 60-talet) höjdes barnbidraget och bostadsbidraget utformades på ett nytt sätt för att kunna öka bostadsstandarden för låginkomsttagande familjer. Dessa reformer gjordes för att jämna ut skillnader mellan familjer med barn men även för familjer utan barn. Hela den här utbyggnaden av ett trygghetssystem var till för att jämna ut klassamhället och få ett mer jämställt samhälle på flera plan. Detta var under 1950-talet och allt eftersom utvecklingen och utbyggnaden av välfärdsstaten pågick minskades deras ståndpunkter om selektiva inslag i politiken.

På Socialdemokraternas egen hemsida kan man läsa att det är de som har stått för uppbyggnaden av Sverige som välfärdsstat⁵⁴. Fortsättningsvis kan man även läsa att Högerpartiet stod som en bromskloss och var motståndare till Socialdemokraternas arbete mot en välfärdsstat.⁵⁵ Då detta kommer direkt från eget socialdemokratiskt uttal får man ha i åtanke att det inte är en helt objektiv syn. Däremot har de suttit som regeringsmakt under största delen av denna period och har alltså kunnat åstadkomma mer med sina åsikter och ståndpunkter, än vad Moderaterna har kunnat göra. Den välfärdsstat som Socialdemokraterna ämnade bygga upp måste kunna tillgodose både medelklassens, arbetarnas och de fattigas (sociala) behov.⁵⁶

Under 1960-talet genomfördes flera reformer inom den familjepolitiska ordningen. Främst blev det stora förändringar med samhällsstöd, studiestöd, bidragsförskott, bostadstillägg, bosättningslån, skattelättnader för förvärvsarbetare med mera.⁵⁷ I partiets politiska program från 1960 fanns bland annat fanns punkter om att klassgränserna i landet skulle undanröjas och detta innebar att det måste finnas en mer rättvis fördelning av inkomster och förmögenheter mellan befolkningen i landet. När det kommer till skatter under tidigt 1960-tal önskade partiet till exempel att den skulle ha en utformning som gör att *öden skapar ekonomiskt utrymme för angelägna gemensamma behov och främjar god hushållning och*

---

⁵³ Ohlander (1989). Sid. 186.

⁵⁴ Hadenius (2008). *Sveriges politiska historia*. Sid. 219

⁵⁵ Hadenius (2008). *Sveriges politiska historia*. Sid. 219.

⁵⁶ Hadenius (2008). *Sveriges politiska historia*. Sid. 220.

⁵⁷ Ohlander (1989). Sid. 171.

jordes ännu fler reformer och utbyggnaden för ett mer
Det berodde mycket på den pågående debatten om
jämsällldhet som blev allt mer intensiv under främst 70-talet. Särskilt frågan om hur kvinnor skulle kunna kombinera arbete (karriären) och samtidigt kunna bilda familj blev väl diskuterad. De skulle inte längre behöva prioritera en av dessa två.⁵⁹ Utvecklingen fortsätter under årens gång och fler försäkringar för främst familjer med barn utformas. Många av dem handlar om att hjälpa och underlätta både ekonomiskt och socialt för blivande föräldrar eller redan etablerade barnfamiljer.

Enligt Socialdemokraternas politiska program från år 1975 vill partiet att socialförsäkringar ska kunna garantera familjer en ekonomisk trygghet.⁶⁰ Enligt Socialdemokraterna har alla rätt till försäkringar och bidrag vilket, de menar, på sikt skapar ett mer jämställt samhälle. Det är det här som kallas för ett välfärdsland, ett utbyggt trygghetssystem som är lika för alla. Det tar partiet även upp i sitt politiska program från år 1975. Där det står *öRättvis fördelning av välfärd, inflytande och valmöjligheter genom utjämning av inkomster och förmögenheter*.⁶¹ Vilket påvisar att deras ståndpunkt om skattefrågan från 1960 inte har förändrats nämnvärt. Denna beskattning önskades på grund av att kunna nå en jämnare inkomstfördelning.⁶² En punkt som däremot sticker ut något från det övriga programmet är att Socialdemokraterna vill ha särskilda insatser för de familjer med en förälder.⁶³ De skulle vara berättigade till mer stöd, vilket tyder på ett selektivt inslag i deras politik.

Nästa politiska program (efter 1975) kom år 1990 och innehöll mycket av de punkter som funnits med i tidigare program från partiet. Vissa av punkterna har kvar samma ursprungsidé men med en modernare och mer utvecklad utformning, som ska passa det moderna och utvecklade samhälle mer. De fortsätter att ha jämlikhet som en av de viktigaste punkterna, till exempel *öJämlikhetsprincipen måste särskilt uppmärksamma dessa hotande nya klassklyftor*. I detta program som är från år 1990 handlar det mycket om det kollektiva och generella bidrag. De vill bland annat att trygghetssystemen (de som menas här är de sociala trygghetssystemen) ska gälla och inkludera alla. De tror även att det är en kollektiv

⁵⁸ Socialdemokraterna. *Politiska program*. Sid. 65. [www]

⁵⁹ Regeringen. (www). Sid. 210-211.

⁶⁰ Socialdemokraterna. *Politiska program*. Sid. 99. [www]

⁶¹ Socialdemokraterna. *Politiska program*. Sid. 90. [www]

⁶² Socialdemokraterna. *Politiska program*. Sid. 93. [www]

⁶³ Socialdemokraterna. *Politiska program*. Sid. 99. [www]

rdelning för en social trygghet.⁶⁴ Trots det hade partiet
ses på en del av de reformer som utformades.⁶⁵

Ett av de mål som är uppsatta, från alla de tidigare partiprogrammen, är ekonomisk trygghet och att fattigdom är något som ska tillintetgöras. Detta har Sverige lyckats väldigt bra med i jämförelse med många andra industriländer.⁶⁶ Den trygghet som ändock finns i Sverige kan ses som ett verk av Socialdemokraterna då de haft makten i Sverige under större delen av uppbyggnaden av välfärdsstaten.⁶⁷ År 1976 byter Sverige regering för första gången på 44 år. 1982 återkommer Socialdemokraterna som regeringsmakt och satt sedan vid makten fram till 2006, med ett regeringsuppehåll mellan åren 1991 till 1994 då det var en borgerlig regering.⁶⁸

Barnfattigdom, är som sagt, ett begrepp som är relativt nytt i folkmun åtminstone i Västvärlden. Socialdemokraterna är ett parti som gått ut stark för att försöka stävja den. När det då kommer till partiets ståndpunkter om barnfattigdom idag har de flera åtgärds punkter som de har tagit upp i sin budgetmotion för år 2012.⁶⁹ De förslag som de har lagt fram för att få bort barnfattigdomen i Sverige är:

- *Rätt till heltid*
- *Barnomsorg på obekvämtid*
- *Fördela resurser utifrån elevernas behov*
- *Kultur- och musikskolan*
- *Förstärkta trygghetssystem och bättre vardagsekonomi*
- *Skuldsanering*
- *Sociala investeringar på kommunal nivå ö metodutveckling och försöksverksamhet*

De uttrycker tydligt i sitt budgetförslag för 2012 att det ska vara nolltolerans mot barnfattigdom. Med *rätten till heltid* menar Socialdemokraterna att det är framförallt ungdomar och kvinnor som blir drabbade i arbetslivet. De har oftare än män endast deltidsjobb och får jobb när det är arbetstopp i landet, men är också de som blir drabbade

---

⁶⁴ Socialdemokraterna. Politiska program. Sid. 118/119/150. [www]

⁶⁵ Hinnfors. Sid. 73.

⁶⁶ Hadenius (2008). *Sveriges politiska historia*. Sid. 220

⁶⁷ Hadenius (2008). *Sveriges politiska historia*. Sid. 296-297.

⁶⁸ Hadenius (2008). *Sveriges politiska historia*. Sid. 296-297.

⁶⁹ Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. [www]

På grund av detta vill de lagföra rätten till heltid.⁷⁰

muner ska kunna erbjuda *barnomsorg på obekvämtid*.

Detta på grund av att många arbeten idag innebär att föräldrar tvingas jobba kvällar och nätter, och detta kan vara särskilt svårt för framförallt ensamstående föräldrar att kombinera.⁷¹

När det kommer till att *fördela resurser utifrån elevernas behov* vill Socialdemokraterna ändra i skollagen angående de resurser som kommunerna idag fördelar själva. De menar att i dagsläget fördelar kommunerna ut pengar till skolorna efter antalet elever som skolan har. Det här är ett problem enligt partiet då en del skolor skulle behöva mer för att kunna täcka behoven som finns i vissa elevgrupper.⁷² Vidare har avgifterna på senare år höjts för *kultur- och musikskolan* i flera kommuner. Höjningarna gör så att färre barn väljer (kan inte) att inte delta. En sänkning på avgifterna kan göra så att fler föräldrar har råd att låta sina barn delta i denna verksamhet, vilket är viktigt för att gynna Sverige som kulturland.⁷³

Socialdemokraterna önskar *förstärkta trygghetssystem och bättre vardagsekonomi*. De som har lägst inkomster i samhället är de som är sjukskrivna och arbetslösa vilket påverkar barnen i stor utsträckning. Partiet vill här höja underhållsstödet för de barnfamiljer som har lägst inkomster.⁷⁴ Det finns många i Sverige som är (över)skuldsatta och det är framförallt de hushållen med låga inkomster. Skuldsättningen kan bero på flera olika orsaker så som skilsmässa eller dödsfall. Socialdemokraterna vill därför ge lättnader på återbetalningstiden, alltså en *skuldsanering*. Detta för att det finns familjer med barn som är så kallade evighetsgäldenärer vilket påverkar den ekonomiska tryggheten för barn.⁷⁵ Den sista punkten i sociala investeringar från budgetmotionen för 2012 handlar om *Sociala investeringar på kommunal- och försöksverksamhet*. Här vill Socialdemokraterna öka utvecklingen för förebyggande arbete för framförallt minska arbetslösheten. De tror på att göra bättre investeringar för att på sikt minska utanförskapet bland främst barn och ungdomar.⁷⁶

---

⁷⁰ Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. Sid. 108. [www]

⁷¹ Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. Sid. 108. [www]

⁷² Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. Sid. 109. [www]

⁷³ Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. Sid. 109. [www]

⁷⁴ Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. Sid. 109-110. [www]

⁷⁵ Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. Sid. 110. [www]

⁷⁶ Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. Sid. 110. [www]

aldemokraterna

ssstaten Sverige började på 1930-talet. Det var Socialdemokraterna som satt i regeringen och också de som då kunde genomföra flera stora reformer inom främst socialpolitiken. En av de största reformerna kan ha varit det allmänna barnbidraget som kom 1948 och som var ett generellt bidrag till alla landets barn. Under mitten av 1900-talet utvecklas flera av de tidigare reformerna i form av till exempel höjda summor då Sveriges ekonomi tog fart. Under 1960/70-talet fortsatte arbetet med fler och förbättrade reformer och socialförsäkringar. En av de starka frågorna under denna period var kvinnans förändrade roll i samhället. Kvinnan skulle få möjlighet till både en karriär och ett familjeliv. Socialdemokraternas stora strävan under hela denna period har varit att få ett klasslöst och jämlikt samhälle. Denna kamp fortsatte de med även under 1990-talet. De strävade efter att ha en kollektivt finansierad politik för att på så sätt komma bort från de ökande klassklyftorna. Partiets senaste förslag, för att stävja barnfattigdomen i Sverige handlar mycket om minskade avgifter för föräldrar till bland annat vissa skolor. Socialdemokraternas röda tråd under denna 50-års period har varit strävan mot ett klasslöst och jämlikt samhälle och deras arbete för det fortsätter än idag.

partiet bildades som parti 1904, men då under namnet Allmänna Valmansförbundet. Från den första tiden hade partiet en konservativ och nationalistisk prägel. Emellertid har partiet med tiden fått mer liberala inslag i sin politik. År 1938 kom ett namnbyte till Högerens Riksorganisation, och 1953 börjades en ny beteckning att användas vilken var Högerpartiet. Det namnet hade de fram till 1969 då man bytte namn till vad det heter idag; Moderata Samlingspartiet, enkelt uttryckt Moderaterna.⁷⁷

Moderaterna har genom tiderna stått som opposition mot Socialdemokraterna. På en politisk skala med en höger- eller vänsterpolitik hamnar Moderaterna på högersidan (dock inte att förknippa med det som idag kallas högerextremister). En av de stora skillnaderna mellan Moderaterna och Socialdemokraterna har varit gällande statens inflytande och skatter. Under Socialdemokraternas långa styre i och med uppbyggnaden av välfärdsstaten fick staten större inflytande över flera delar; samhället, familjen och individen, vilket Moderaterna inte var så förtjusta i.⁷⁸

Den svenska statsvetaren Ljunggren skriver i sin bok *Folkhemskapitalismen* att Moderaterna också var med på den välfärdsutveckling som Socialdemokraterna drev på, men hade flera invändningar mot den utformning som höll på att utvecklas, bland annat den om att staten skulle stå som den centrala aktören och de ökade skatterna.⁷⁹ Från partiets 1956: års partiprogram skriver de till exempel att socialförsäkringar bör finnas för att vara en ekonomisk trygghet vid inkomstbortfall. Dock önskar de att det är individen själv som ska stå för en större del av den kostnaden.⁸⁰ Det handlar om att inte ha den stora offentliga verksamheten finansierad av höga skatter. Utan de menar mer på att detta ska individen till största del ska stå för själv, till exempel genom privata försäkringar.

Då Moderaterna hade flera invändningar mot Socialdemokraternas politik, hade de egna synpunkter och förslag om hur den fortsatta välfärdsutvecklingen skulle ske. Det var under 1960-talet som Moderaterna kom med sitt förslag om *Folkhemskapitalismen*. Detta var lite av en motpol mot det svenska folkhemmet som blivit Socialdemokraternas slagord. Folkhemskapitalismen innebar att medborgarna skulle kunna känna frihet med sin egen

⁷⁷ Moderata Samlingspartiet. [www]

⁷⁸ Ljunggren. (1992). Sid. 132-133.

⁷⁹ Ljunggren. (1992). Sid. 133

⁸⁰ Moderata Samlingspartiet. 1956: års *Principprogram*.

eraterna pratade om redan under 1960-talet var en del i
a var ägare skulle deras ekonomi vara stabilare vilket
skulle öka deras frihet.⁸¹ Från partiets partiprogram från 1969 är en av punkterna på
programmet att grunden till den eftersträvande ägardemokratien innebär ett krav på att så
många människor som möjligt ska ta del av ett förmögenhetsägande.⁸² Det som partiet främst
var emot under perioderna som Socialdemokraterna regerade var de höga skatterna och staten
som en forstsatt central aktör. Med höga skatter skulle individerna få mindre pengar att röra
sig med. Detta skulle leda till att den ägardemokrati som Moderaterna strävade efter att få,
skulle gå förlorad. Folkhemskapitalismen skulle genomföras genom till exempel sänkta
skatter och då genom en omvandling av statkapitalismen till folkhemskapitalismen.⁸³ På deras
partiprogram från 1969 fanns bland annat tankar som:

*öDen offentliga sektorns snabba tillväxt måste hållas under sträng uppsikt, för att
sammhälsekonomisk balans skall bevaras och ett orimligt skattetryck undvikas.ö⁸⁴*

Ljunggren skriver i *Folkhemskapitalismen* att det moderata partiet ville på lång sikt med sin
politik nå det goda samhället och en förutsättning för det skulle vara att medborgarna har en
frihet och att individen själv tar ansvar som den självständiga individ hon/han är.⁸⁵ De menade
på att det människan arbetar för ska han/hon också få behålla merparten av, för att individen
själv är den som bäst kan ta hand om deras egen hushållning. I grunden handlade
Moderaternas ambitioner inom politiken om att minska statens centrala makt och istället ge
den största makten till individen själv. Den socialpolitik som Moderaterna önskade driva
under det tidiga 1960-talet var mer inriktad på en selektiv politik.⁸⁶

Högerpartiet, som partiet fortfarande hette under början av 1960-talet, stod fortfarande som en
motpol till flera av de politiska inslag som kom från den socialdemokratiska sidan.⁸⁷ Under
denna period hade Socialdemokraterna en stark vilja om jämlikhet mellan olika
befolkningsgrupper. Genom generella offentliga socialpolitiska åtgärder ville de bättra på

---

⁸¹ Ljunggren (1992).

⁸² Moderata Samlingspartiet. 1969: års Partiprogram.

⁸³ Ljunggren. (1992). Sid. 136.

⁸⁴ Moderata Samlingspartiet. 1969: års Partiprogram.

⁸⁵ Ljunggren. (1992). Sid. 136.

⁸⁶ Jonas Hinnfors. Sid. 57.

⁸⁷ Hinnfors. *Familjepolitik*. Sid. 118.

⁸⁸ Det var denna väg mot generella rättigheter som Moderaterna å andra sidan, hade önskan om att staten så litet som möjligt skulle vara den största aktören i samhället. De stod också för åsikten om att med kollektiva medel styra staten, skulle vara så minimal som möjligt. Moderaterna ansåg att endast de allra mest behövande i samhället skulle få hjälp, men då i form av ett selektivt utformat grundstöd.⁸⁹ Enligt dem var de offentliga och kollektiva lösningarna inom socialpolitiken ett frihetsinskränkande inslag i politiken, dessutom ansåg de att sådana lösningar var långsamma och styrande (1960-tal).⁹⁰ Perioden 1965 till 1979 drog sig Socialdemokraterna till vänster, särskilt i socialpolitiska frågor, medan Moderaterna 1960 till 1967 drog sig mer åt höger för att sedan fram till slutet av 1970-talet dra sig lite till vänster. Dock drog sig båda partier åt höger efter valet 1982.⁹¹

De bidrag som skulle komma från staten skulle endast bestå av ett så kallat minimiskydd. Den ståndpunkten höll partiet fast vid länge. I Moderaternas handlingsprogram från 1984 har de bland annat en punkt som handlar om att familjer som inte kan uppnå vad partiet menar med en rimlig levnadsstandard ska det finnas reserverade inkomstprövade bidrag för.⁹² Partiet hade en önskan om att personer som behövde stöd inte bara skulle vända sig till staten för hjälp, utan även vända sig till sina medmänniskor.⁹³ Medborgarna skulle använda sitt sociala nätverk. De menade på att istället för att i första hand vända sig till staten i fråga om ekonomiskt stöd skulle man vända sig till släkt och vänner. Ett exempel på detta är från 1978: års Idéprogram:

öSamhällets ansvar för medborgarnas välfärd är en lika ursprunglig och självklar del av den konservativa idétraditionen som uppfattningen att den enskilde har ansvar för sig själv, för sina närmaste och för samhället.ö⁹⁴

Moderaterna fortsatte med sin höga tro på individen och var fortfarande under 1980-talet tveksamma till att den offentliga verksamheten byggdes ut. Partiet ville inte att skatterna

⁸⁸ Hinnfors. *Familjepolitik*. Sid. 142.

⁸⁹ Hinnfors. *Familjepolitik*. Sid. 93.

⁹⁰ Hinnfors. *Familjepolitik*. Sid. 118.

⁹¹ Hinnfors. *Familjepolitik*. Sid. 232.

⁹² Moderata Samlingspartiet. *1984: års Handlingsprogram*.

⁹³ Hinnfors. *Familjepolitik*. Sid. 63.

⁹⁴ Moderata Samlingspartiet. *1978: års Idéprogram*.

minska den stora omfördelningspolitik som uppstår med

ö⁹⁵Överdrivna fördelningsambitioner blir ett hot mot välfärdens grundläggande betingelser.ö⁹⁵

Under första delen av 1980-talet blev tonvikten lagd åt den generella politiken i Sveige. De åtgärder som Socialdemokraterna ville genomföra inom socialpolitiken blev mer och mer inriktade till en generell metod, istället för som tidigare en selektiv metod.⁹⁶ Socialdemokraterna har sedan partiet grundades haft ett extra öga för de offentliga standardtrygghetslösningar som är generella och ofta innebär en offentlig service för medborgarna i samhället.⁹⁷ Under nästan hela 1980-talet ökade Moderaterna sin ställning i valen som hölls 1982, 1985 samt 1988.⁹⁸ Då det nu blev skillnader mellan Socialdemokraterna och det Moderata Samlingspartiet inom särskilt familjepolitiska frågor, blev Moderaterna en tydligare konkurrent till Socialdemokraterna.

I Rothsteins bok *Vad bör staten göra?* finns det forskning som visar på att ha behovsprövad socialpolitik istället för generell ökar riskerna för att få ett långvarigt beroende av det. Generell socialpolitik verkar istället stärka medborgares självständighet. Detta var Moderaternas ståndpunkter under 1980-talet. Detta har visat sig genom olika studier och jämförelser med länder som har generell socialpolitik respektive selektiva lösningar. Det som forskarna har tittat på då är hur väl systemet har lyckats minska fattigdomen och öberoende av behovsprövade understödsformer.⁹⁹ Slutsatsen i forskningen var att universella lösningar är bättre för att minska fattigdomen. Enligt Salonen har det allmänna barnbidraget hjälpt till att minska fattigdomen bland barnfamiljer med 1-2 procent mellan åren 2003 till 2005.¹⁰⁰ Dock har effekten av fattigdomsdämpning i landet dalat de senaste åren.¹⁰¹

Andra punkter från Moderaternas partiprogram från 1980-talet visar dock på flera selektiva inslag i politiken fortfarande. En ståndpunkt de hade var att individer och familjer endast ska

⁹⁵ Moderata Samlingspartiet. 1984: års Handlingsprogram.

⁹⁶ Hinnfors. *Familjepolitik*. Sid. 80.

⁹⁷ Hinnfors. *Familjepolitik*. Sid. 91.

⁹⁸ Hadenius (2008). *Sveriges politiska historia*. Sid. 292-293.

⁹⁹ Rothstein (2010). *Vad bör staten göra?* Sid. 229.

¹⁰⁰ Salonen (2011). *Välfärd, inte för alla*. Sid. 20.

¹⁰¹ Salonen (2011). *Välfärd, inte för alla*. Sid. 20.

et gäller, som de uttrycker det, ökuta situationer.¹⁰² n rättighet för medborgarna att känna att de har en ekonomisk och social trygghet. Detta skydd ska tryggas genom socialförsäkringar vid sjukdom och ett inkomstbortfall. Då Moderaterna inte vill ha den stora offentliga verksamheten som Socialdemokraterna står för, vill de samtidigt inte att den trygghet som socialförsäkringarna är endast ska vara en angelägenhet för den offentliga sektorn. De menar på att om detta händer, finns det andra trygghetsnät som kan få minskad effekt eller gå helt förlorade. Emellertid är de ändock tydliga med att ingen ska behöva tvingas hamna utanför. Det är dock endast i yttersta fall som staten eller kommunen ska gå in med hjälp då det ändå är de som står för den yttersta garantin av det sociala skyddsnätet.¹⁰³ Ståndpunkter som de ovan, är exempel på Moderaternas önskan att Sverige skulle ha mer inslag av selektiva drag i välfärdsstaten.

En framtidsvision som de hade var att alla skulle äga något då detta skulle leda fram till ett förmöget samhälle. Ett samhälle där förmögenheterna var spridda till många människor istället för bara en eller några koncentrerade grupper med förmögna människor.¹⁰⁴ I och med ägardemokratin som utopi kan det Moderata Samlingspartiet ses som det mer liberala partiet av dessa två. En av de liberala grundvärderingarna är individen i centrum. Inom liberalismen tror man på att individerna och samhället utvecklas i och med den frihet som liberalismen står för. De vill att centralmakten ska stå tillbaka för individernas frihet att själva ha hand om sin välfärd för då skulle också kulturella och materiella framsteg kunna uppnås.¹⁰⁵

I Moderaternas aktuella politik finns en egen rubrik om just barnfattigdom *Ekonomiskt utsatta barn*.¹⁰⁶ Moderaterna har fyra punkter i sitt program. De vill att:

- *öAlla barn ska växa upp i trygghet*¹⁰⁷
- *öMinska barnfattigdomen både i relativa och absolut mått*¹⁰⁸
- *öFå fler i arbete och långsiktigt minska klyftorna*¹⁰⁹

¹⁰² Moderata Samlingspartiet. 1984: års Handlingsprogram.

¹⁰³ Moderata Samlingspartiet. 1984: års Handlingsprogram.

¹⁰⁴ Ljunggren. (1992). Sid. 137.

¹⁰⁵ Larsson. (2006). Sid. 30

¹⁰⁶ Moderata Samlingspartiet. *Ekonomiskt utsatta barn*. [www]

¹⁰⁷ Moderaterna. *Ekonomiskt utsatta barn*. [www]

¹⁰⁸ Moderaterna. *Ekonomiskt utsatta barn*. [www]

¹⁰⁹ Moderaterna. *Ekonomiskt utsatta barn*. [www]

Moderaterna, som är en del av alliansen (Centerpartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna), har suttit som regeringsmakt sedan hösten 2006 och har genomfört flera reformer inom både jobbpolitiken och familjepolitiken som ska hjälpa till att bland annat stävja barnfattigdomen i Sverige. När det kommer till jobbpolitiken införde alliansen till exempel det så kallade Rut-avdraget (Renhållning, Underhållning och Tvätt.) som har skapat flera tusen jobb. Rut-avdraget innebär att det är möjligt med skatteavdrag för husarbete.¹¹¹ De har även sänkt arbetsgivaravgiften för de personer som är under 26 år för att få in ungdomar på arbetsmarknaden. Inom familjepolitiken har de gjort reformer med jämställdhetsbonusen, vårdnadsbidraget, barnomsorgspengen och även höjt flerbarnstillägget i barnbidraget och bostadsbidraget för barnfamiljer.¹¹² Enligt Moderaterna själva, är en del av deras jobbpolitik ett verktyg för att bland annat öka inkomsten i barnfamiljerna och för att på så sätt på sikt minska barnfattigdomen.¹¹³

4.1 Kort sammanfattning av Moderaterna

Moderaterna har varit selektiva i sin politik. Från mitten av 1950-talet ville de, enligt partiprogrammet från 1956 att det till exempel skulle finnas socialförsäkring vid inkomstbortfall, men detta var något individen till största del själv skulle stå för. Istället för att följa med den linje som Socialdemokraterna drev på om Folkhemmet, talade Moderaterna om Folkhems kapitalismen. Det innebar att individen själv skulle få rå om större delen av sin inkomst, för att på så sätt skulle det skapa en friare individ. I denna idé om Folkhems kapitalismen ingick också den så kallade ägardemokratien som partiet förespråkade. Den gick ut på att så många som möjligt i landet skulle äga något och då något utav värde. Moderaternas genomgående trend sedan 1956: års partiprogram har varit lägre skatter för att på så vis öka individens egna ekonomiska frihet. Socialpolitiken skulle ha mer selektiva inslag då stöd endast skulle ges till de verkligt behövande. I programmet från 1969 finns en önskan om att staten och övrig offentlig verksamhets ökande inflytande skulle minska, då det

---

¹¹⁰ Moderaterna. *Ekonomiskt utsatta barn*. [www]

¹¹¹ RUT-avdrag. [www]. För vidare information se: <http://rutavdrag.se/>

¹¹² Moderata Samlingspartiet. [www]

¹¹³ Moderaterna. *Ekonomiskt utsatta barn*. [www]

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

frihet och kunde bli ett hot mot välfärden. Då
a verksamheten skulle byggas ut mer hade de i 1978:

års program en idé om att personer inte bara skulle söka stöd hos staten utan även hos sina
medmänniskor. Under 1980-talet började dock Moderaterna att dra något åt en mer generell
välfärdspolitik. Däremot hade de kvar flera starka selektiva inslag i sin politik. Bland annat att
det endast är de verkligt behövande som ska få stöd. Idag har de gått ut med åtgärdsprogram
för att minska barnfattigdomen i Sverige. Det programmet handlar om att fler ska få arbete
och att barnfattigdomen ska minska i både absoluta och relativa mått. De fortsätter även att ha
sin strävan efter lägre skatter då det ska bli mer lönsamt att arbeta, särskilt för låg- och
medelinkomsttagare. Moderaternas röda tråd under denna 50-års period har varit, tvärtemot
Socialdemokraternas skattepolitik, att skatterna ska sänkas för att det skapar frihet för
individen och öppnar upp för fler jobbtillfällen.

tigdom

har fått mycket utrymme i debatter, tidningar, nyheter

och hos politikerna. I och med dessa diskussioner har det i mig väckts frågor om hur djupt problemet verkligen är. För att få bättre förståelse för den barnfattigdom som det pratas om i Sverige följer här en diskussion om hur den ser ut utifrån ett annat perspektiv än den helt politiska linjen.

Kan det vara så att medborgarnas krav har höjts med tiden? Det har skett en otrolig utveckling sedan mitten av 1900-talet. En utveckling som har tagit oss dit vi är idag med framgångsrika, svenska varumärken som är kända och efterfrågade i hela världen. Vi människor är mer materiella än någonsin tidigare och att det kostar att ligga på topp, som man brukar säga, är mer sanning än någonsin nu.

I dagens samhälle handlar det mycket om ha, det ska vara den senaste mobilen, största tv:n, följa med i det nya klämodet med mera. Frågan är om det är hela sanningen. Det finns nog många som är överens om att det kostar pengar att leva idag, men vi som lever i de svenska samhällena har många förmåner. Gratis skolgång, gratis tandläkare upp till 20 års ålder, gratis sjukvård upp till en viss ålder. Det kanske inte är helt korrekt att kalla det gratis eftersom det finansieras via skattepengar som alla som har en inkomst betalar. Dock finns det många förmåner för till exempel barnfamiljer just för att underlätta det ekonomiskt för föräldrarna. De svenska politikerna har under årtionden gjort mycket för att förbättra situationen för föräldrar, just för att det inte ska vara en ekonomisk fråga om man vill skaffa barn eller inte. Det är inte ens ekonomi som ska vara det som står i vägen om man vill ha barn. Den data som finns att ta del av från 60-talet handlar mestadels om fattigdom och inte specifikt barnfattigdom, då det är ett relativt nytt begrepp som har börjat användas mer, även i välfärdsländer.

När det kommer till jämförelser med ämnet fattigdom som grund ligger Sverige bättre till än de flesta andra välfärdsländer. USA ses ofta som ett rikt och välbärgat land, men under ytan döljer sig många brister och problem i politiken som drabbar många människors levnadsstandard. USA och Sverige har båda väldigt högt antal ensamförsörjande familjer vilket är en av de grupper i landet som har lägst inkomster. Emellertid skiljer sig länderna programutformning för socialpolitiken väsentligt åt, vilket påverkar de slutgiltiga effekterna

samförsörjande familj som lever i USA är risken tolv gånger större än i Sverige.¹¹⁴

Vilken utformning ett lands socialpolitik har, påverkar även hur stor landets förmåga är att lyckas ta bort familjer från att leva i fattigdom. Forskning tyder på att det som gör den största skillnaden mellan hur många som lever i fattigdom som i en jämförelse mellan till exempel USA och Sverige är det om landet har ett selektivt eller generellt politiskt system. Dock måste det återigen förtydligas att länderna inte har ett renodlat system av vare sig det selektiva eller generella systemet, utan det är en blandning av de två. De har ett system som grund med inslag av det andra.

Det system som verkar vara det mest effektiva för att hjälpa fattiga är det generella systemet. Det selektiva systemet, där man i dess ideologi ska ta (beskatta i detta fall) från de rika och ge till de fattiga, är det som i verkligheten inte hjälper de mest behövande alls.¹¹⁵ Det finns flera olika trygghetsmodeller, varje stat har sitt egna system. Den svenska modellen är i grund och botten ett generellt system och detta påstås av flera vara den metod som främjar jämlikhet bäst.¹¹⁶ Denna modell innebär bland annat så kallade välfärdstjänster som rör äldreomsorg, barnomsorg, etc. Det finns socialförsäkringar som också ökar jämlikheten.¹¹⁷ När det kommer till den svenska familjepolitiken finns det rapporter som visar på att den svenska familjepolitiken ändå fungerar väldigt bra. Helt utan ekonomisk familjepolitik skulle den relativa fattigdomen vara nästan den dubbla mot vad det är idag. De senaste siffrorna är från 2009 och visar på att utan den förda politiken som finns idag skulle den relativa fattigdomen vara 26,3 procent. Den verkliga siffran för Sverige, för 2009 var 15,9 procent.¹¹⁸

År 1981 tog Sverige världsrekord i inkomstjämlighet. Hela första hälften av 1980-talet var väldigt bra år för Sveriges inkomstjämlighet. Dock har inkomstklyftorna ökat alltjämt sedan slutet av 1980-talet. Idag är Sverige, som land, rikare än någonsin men pengarna fördelas ojämnt vilket skapar de klyftor man ser öka idag.¹¹⁹ Inom familjepolitiken kan man läsa att föräldraförsäkringen var en individuell försäkring som skulle ersätta inkomstbortfall.¹²⁰

¹¹⁴ Rothstein (2010). *Vad bör staten göra?* Sid. 230.

¹¹⁵ Rothstein (2010). *Vad bör staten göra?* Sid. 230-231.

¹¹⁶ Björkman (2003). *Den svenska välfärdsmodellen*. Sid. 67.

¹¹⁷ Björkman (2003). *Den svenska välfärdsmodellen*. Sid. 67.

¹¹⁸ Salonen (2011). *Välfärd, inte för alla*. Sid. 21.

¹¹⁹ Salonen (2011). *Seminarium om barnfattigdom*. [www]

¹²⁰ Regeringen. Sid. 211. [www]

90-talet varit generella i sin politik vilket man kan se tydligt främst på deras familjepolitik. Det handlar ofta om de stora grupperna i samhället som man ska underlätta för eller på något sätt göra det mer jämställt i Sverige.¹²¹ Sverige är idag ett framstående exempel på en välfärdsstat. Ofta framstår det som ett unikt exemplar när det kommer till jämförelser med andra välfärdsstater i världen. Det som tydligt skiljer Sverige åt från andra länder är framförallt jämlikhet och en generell universalism.¹²²

När det kommer till utvecklingen och vägen mot en välfärdsstat, går det lätt att associera det med Socialdemokraterna. Partiet har haft regeringsmakten i Sverige under nästan hela utvecklingstiden och mycket är tack vare de reformer som gjordes under den här perioden. Det som skiljer Sverige åt mot andra välfärdsländer är en generell universalism som innebär att alla medborgare får ta del av välfärdsstaten och inte bara en liten del av befolkningen. Den jämlikhet som är och öde sociala medborgerliga rättigheterna, samt effektiviteten är också bevis på hur Sverige skiljer sig åt som välfärdsland.¹²³ Med den här politiken har fattigdom och ekonomisk otrygghet minskat väsentligt i jämförelse med andra välfärdsländer (industriländer). Socialdemokraternas grundpelare i sin politik har bland annat varit jämlikhet. De har hela tiden strävat efter att klassklyftorna ska minska och att fattigdomen avskaffas helt.¹²⁴

Den första rapporten från Rädda Barnen gjordes 2002. Den barnfattigdom som det pratas om under tidigare årtionden är mer uttryckt i barnfamiljer och föräldrar som var fattiga och nu handlar det om barns ekonomiska utsatthet i samhället. Kanske har vi rätt till de ökade krav vi ställer, eftersom vi lever i ett välfärdsland. Å andra sidan undrar jag om det är solidariskt rätt att vi ställer de krav vi har på politikerna och samhället när barn i andra delar av världen varken har mat, vatten eller tillgång till någon utbildning.

Jag tror att man måste sätta det här med barnfattigdom i Sverige i lite perspektiv. Vi har gratis skolgång och under de 13 första åren får man lunch varje dag. Det finns bidrag, både generella och behovsprövade som familjer har rätt till. Bidrag som finns till just för att inget barn ska behöva leva på gatan, gå utan mat, utan utbildning eller utan kläder. Politikerna har

---

¹²¹ Regeringen. *Familjepolitiken*. [www]

¹²² Hadenius (2008). Sid. 219.

¹²³ Esping-Andersen (1989). Sid. 219.

¹²⁴ Esping-Andersen (1989). Sid. 222.

rt öfattigstämplenö på personer och familjer. Ingen i fattig. Det här gjorde man tidigt, redan under 30-talet tog man bort det som kallades öfattighusö för att det var en nedvärderande stämpel som personerna fick som levde där. Istället gjorde man flera reformer i form av bidrag för att få ett mer jämlikt samhälle.

Det finns flera bidrag idag som är generella, något som till exempel alla barn i Sverige får oavsett familjens inkomst i övrigt är barnbidraget. Alla barn får barnbidrag, och sedan efter 16 års ålder ändras det till ett studiebidrag. Man har underlättat för föräldrarna att vara hemma med det nyfödda barnet utan att förlora för mycket av sin inkomst. Det ska inte vara en kostnadsfråga om man ska skaffa barn eller inte, där är det andra frågor de blivande föräldrarna ska ställa sig.

Även under en väldigt produktiv tid för Sverige, under 1950-talet, hade barnfamiljer i genomsnitt det sämre ställt än familjer utan barn. Det här visar att även under en tid då sysselsättningen i Sverige var hög hade barnfamiljer det svårt att hålla samma levnadsstandard som familjer utan barn. Det här var även en tid då barnbidraget redan fanns och var lika till alla. Jag ser det här som en naturlig och logisk följd för familjer som skaffar barn. Det innebär fler individer i familjen, vilket ökar på kostnaderna också. Även om det allmänna barnbidraget finns just för att jämna ut dessa kostnader för dem som väljer att skaffa barn, räcker kanske inte det beloppet för att täcka ett barns alla kostnader. Som resultat av det blir det att barnfamiljerna får mindre kvar i plånboken och därmed får en lägre levnadsstandard. Därmed inte sagt att det är en varken för hög eller för låg levnadsstandard.

na ändrats över tid? Båda partier har ändrat sin politik genom åren i och med den utveckling som samhället genomgått. Dock kvarstår en del skillnader och det går fortfarande (just nu åtminstone) att sätta in partierna på en höger- och vänsterskala. Däremot har både Socialdemokraterna och Moderaterna flyttat allt närmare mitten på den politikerskalan. Detta kan vara på grund av en gradvis utveckling genom åren och att det faktiskt är så att det svenska samhället inte skulle gå att driva med den ena än den andra extrema höger- eller vänsterpolitiken rent praktiskt. Eller så kan det vara så att partierna fiskar röster och vill vara ett massparti, ett så kallat catch-all parti, där det gäller att locka så många väljare som möjligt. Därav väljer de att vara närmare mitten för att på så vis få massans röst vilket de kanske vinner på, åtminstone i valomgångar. Då partierna resonerar vara catch-all partier finns det anledning till att tro att de senaste partiprogrammen för både Socialdemokraterna och Moderaterna är mer inriktade på att fånga så många väljare som möjligt, och därför hamnar i mitten på politikerskalan. Däremot tycker jag mig i alla fall se att partiernas grundidéer och principer så som de var på 1960-talet finns kvar i dagens partier också.

När det kommer till partiernas politik om fattigdom och bidrag, så kallad socialpolitik har de ändrat sig förvånansvärt lite. Socialdemokraterna driver fortfarande en väldigt rättfram, offentlig och generell politik. Det ska vara lika för alla för att jämna ut skillnader och det görs bäst genom att driva en generell politik. Socialdemokraternas partiprogram från 1960 har mycket gemensamt med 1990 års partiprogram. Flera punkter är desamma som från tidigare år eller påminner mycket om varandra med endast ändrade ord eller något utvecklad text. Jag anser att de från den period som jag har tittat på, 1960-talet och fram till idag har förändrats.

Socialdemokraternas grundprinciper i programmen är desamma vilket visar på ett sammanhållet parti som från tidig period försökt driva en generell politik. Redan i de tidigare partiprogrammen (1960, 1975 och även 1990) står det om välfärd och hur Socialdemokraterna önskar utveckla den och driva hela samhället framåt med välfärden som både verktyg och mål. I senare kongresser och program står det klart och tydligt att de önskar föra en generell välfärdspolitik. De slutsatser som jag drar är dock, att de liksom nu i modern tid och så tidigt som 1960-talet, är att de även då önskat föra en generell politik. En politik där alla är inkluderade i samhällets alla aspekter. En av den generella välfärdens principer är

pengar och ska dela med sig till dem som har mindre.
ds genom olika typer av beskattning.

Moderaterna däremot skriver inte så mycket om det generella och jämlikhet verkar inte stå lika högt på deras prioriteringslista som det gör hos Socialdemokraterna. Moderaterna vill komma bort från att människor lever ett öbektivt liv på bidrag då de anser att bidrag egentligen endast bör ses som en försäkring för den yrkesverksamme, vid tillfälligt bortfall av dennes inkomst. I ett samhälle där sysselsättningen är väldigt hög blir det inte ett jämlikt samhälle eftersom inkomsten beror på yrkesutövning, men detta verkar inte vara något som Moderaterna skyr. Genom att titta på deras utveckling från 1960-talet har flera av deras ståndpunkter ändrats. Vilket de helt naturligt måste göra om de ska kunna klassas som ett ömittenpartiö.

De selektiva inslag som de hade under 1960-talet har minskat med åren, dock är det inte förrän på slutet av 1980-talet som man märker ett tydligare avståndstagande från den selektiva politiken. Den tydligaste skillnaden mellan Socialdemokraterna och Moderaterna idag, modern tid, är skattefrågan. Moderaterna vill sänka skatterna medan det socialdemokratiska partiet vill öka dem. Det Moderata Samlingspartiet tror att skattesänkningar inom olika områden kommer att tendera i mer pengar i plånboken för folk. Andra skattesänkningar kommer att skapa fler jobbtillfällen vilket också genererar i mer pengar till individen. Mer pengar i plånboken hos folk brukar även generera i en ökad konsumtion, vilket i sin tur ökar behovet av produktionen av tjänster och produkter. Dock vill Moderaterna att socialpolitiken ska finnas där, som en garanti för den arbetsamme vid ett tillfälligt inkomstbortfall. Det är samma socialpolitiska tänk som var med dem även under 1960-talet och framåt.

Socialdemokraterna vill ha höga skatter för att det är det som finansierar den offentliga sektorn, som partiet ser som en väldigt viktig del av det välfärdsland som Sverige är. Det ska vara höga skatter, enligt partiet, för att vi medborgare ska kunna få tillgång till allt det som vi så väl behöver, till exempel polis, sjukvård, barn- och äldreomsorg för att nämna några skattefinansierade myndigheter.

Har Socialdemokraterna gått från en selektiv välfärdspolitik till en generell välfärdspolitik när det kommer till (barn)fattigdom? För att göra ett långt svar kort, nej det har de inte gjort. Socialdemokraterna har varit mer eller mindre generella i sin välfärdspolitik hela vägen. Dels

iska ideologin står för har alltid funnits med som . Det viktiga för en socialist är att människor ska vara tillsammans då de är sociala varelser. Det största undantaget i deras annars generella politik sedan 1960-talet, var att barnbidraget första åren var behovsprövade och även ett behovsprövat bostadsbidrag. Dock dröjde det bara 11 år innan barnbidraget blev ett generellt bidrag. Bostadsbidraget är dock fortfarande idag behovsprövat och jag kan inte hitta att Socialdemokraterna skulle vilja ha en ändring där.

Hela Socialdemokraternas programidé och politik går ut på en omfördelning av landets resurser, alltså i första hand individers skatteinkomster. Så här har det också sett ut genom de politiska program som jag har tittat på (1960, 1975 och 1990). De skriver till och med i inledningen till 1990: års politiska program att de inte har ändrat så mycket på de olika programpunkterna och målen på grund av att de har samma ståndpunkter nu som då. Däremot skriver de att vissa av de tidigare programpunkterna delvis har uppnåtts. Samtidigt vill de vara tydliga med att det fortfarande alltid kan bli bättre. Deras politiska program från 1960 och fram till idag handlar alltså om en omfördelning av resurser, som finansieras kollektivt med målet att uppnå ett jämlikt samhälle, vilket kallas att man för en generell välfärdspolitik.

På frågan om Moderaterna har gått från en selektiv till en generell välfärdspolitik är svaret, ja det har de men inte fullt ut. Moderaterna har en något mer svårtolkad väg genom politiken sedan 1960-talet. Från den perioden som jag började titta på var deras ståndpunkter och åsikter av en mer selektiv politik. Det går till exempel att utläsa genom deras positiva inställning till förmåner till de som arbetar, istället för tvärtom. Barnbidraget verkar, utifrån partiets senaste partiprogram vara det enda som de vill se som ett generellt bidrag ó barnbidraget ska vara lika för alla. Annars handlar deras partiprogram om många selektiva inslag. De skriver klart och tydligt, upprepade gånger att det kollektiva var förr och att det systemet inte fungerar längre. Så de har fortfarande kvar ståndpunkten att staten inte ska vara den största centrala aktören. De tror heller inte på att ett välfärdsland går att finansiera utifrån ett kollektivt tänkande hela tiden.

Moderatera Samlingspartiet skriver i partiprogrammet från 1984 att det inte får vara några överdrivna fördelningsambitioner, då det kan bli ett hot mot välfärden. Riktigt så uttrycker de sig inte idag. Däremot har partiet kvar åsikten om att den statliga (offentliga) sektorn kunde bli något mindre, eller åtminstone att andra privata myndigheter och företag får större fotfäste

g, ändrats genom de 50 åren som jag har tittat på. De parti till ett (nästan) ömittenpartiö, det vill numera bli kallade *Det nya arbetarpartiet*, vilket säger en hel del om vilka de närmar sig och att deras politik måste förändras för att få den så kallade arbetarklassens röster. Dock är nog arbetarklass fel att använda då det inte längre är sådana uppdelningar bland befolkningen, enligt mig, men det handlar om att få den stora väljarmassan.

Det känns lite som att hela Moderaternas politik börjar med skattesänkningar, vad det än gäller. Precis som att med sänkta skatter kommer resten att ordna sig, som med barnfattigdomen. Deras väg bort från barnfattigdomen är med sänka skatter. Nu menar jag inte på att det är fel väg att gå, men det kan kanske finnas alternativa lösningar också. Något som de dock kan ta fasta på är när de från 1984: års Handlingsprogram är att det måste finnas en hård kontroll av staten och att med överdriven fördelningsambition kan det vara ett hot mot välfärden. Det här är något som partiet skulle kunna använda i sin politik i svårare tider, till exempel som nu när efterverkningar av finanskrisen 2008 fortfarande märks. Att den stora omfördelningspolitiken som finns idag har skapat ett väldigt stort tryck på den offentliga verksamheten och dess ekonomi. I och med finanskriser till exempel då större grupper av människor blir av med jobben ställer det en hård press mot den kollektiva ekonomin. Jag menar här på att det finns en begränsad statskassa för bidrag, och hade det funnits mer inslag av en selektiv politik där man mer eller mindre finansierar sin egen arbetslöshet kanske inte ger lika stor press på statskassan. Moderaterna som under flera årtionden, från 1960-talet ville ha mer privata försäkringar som individerna i grunden finansierar själv, men som alltid finns där som trygghet vid ett eventuellt inkomstbortfall.

Som avslutande meningar av analysen ser jag att Socialdemokraterna har ändrat sig nämnvärt lite, de har haft sina starka grundprinciper från 1960-talet och som än idag gäller som grundidéer i deras ideologi. Emellertid har partiet gått från att vara ett mer vänsterpolitiskt parti till ett mer catch-all parti som hamnar närmare mitten där de flesta väljarna finns. Moderaterna däremot har genomgått en större förändring, enligt mig. De har fortfarande vissa inslag som också de har varit med länge i partiets politiska program. Bland dessa punkter finner jag bland annat skattepolitiken. Däremot har de på flera andra punkter, liksom Socialdemokraterna, närmat sig mitten men de från en högerpolitisk skala. Även de kan kallas ett catch-all parti numera. En slogan som ödet nya arbetarpartietö visar att de vill också komma åt den stora väljarmassan.

Tryckta källor

Bing Vibeke. (2007), *Små, få och fattiga óom barn och folkhälsa*. Lund: Studentlitteratur.

Eiasson P, Gilljam M, Oscarsson H, Wägnerud L (2012). *Metodpraktikan ó konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Vällingby: Norstedts Juridik AB

Erlingsson Gissur Ó, Brommesson Douglas (2010). *Statsvetenskaplig tidskrift 2010/2*.

Esping-Andersen Gösta. *Socialdemokratins samhälle; SAP och Sverige under 100 år*. Författarna 1988. Kristianstad 1989.

Furniss Norman, Tilton Timothy, Titmus M. Richard, Tobin James and Walzer Michael (1990). Introduktioner: Sven Ove Hansson. *Idéer om välfärd*. Volym 2 i Tidens Idéserie. Stockholm: Tidens Förlag

Hadenius Stig. *Sveriges politiska historia från 1865 till våra dagar. Konflikt och samförstånd*. 7:e upplagan, 2008. Hjalmarson & Högberg Bokförlag. Stockholm.

Larsson Reidar. (2006), *Politiska ideologer i vår tid*. Lund: Studentlitteratur AB.

Ljunggren Stig-Björn, (1992). *Folkhemskapitalismen; Högerns programutveckling under efterkrigstiden*. Form och produktion: Jörgen Högberg. Tuna Tryck, Eskilstuna

Klaus Misgeld, Karl Molin, Klas Åmark (Redaktörer) (1989). *Socialdemokratins samhälle ó SAP och Sverige under 100 år*. Kristianstad.

Rothstein Bo, (2010). *Vad bör staten göra? Om välfärdsstatens moraliska och politiska logik*. Stockholm: SNS Förlag.

Salonen Tapio för Rädda Barnen. (2011), *Välfärd, inte för alla. Den ekonomiska familjepolitikens betydelse för barnfattigdomen i Sverige*. Sundbyberg: Wallén & Co Grafiska AB.

Asker Anna. *Inkomstklyftorna för stora tycker de flesta*. Sökdag: 2012-05-25.
Publicerad 2012-05-07, senast uppdaterad 2012-05-22.
http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/inkomstklyftorna-for-stora-tycker-de-flesta_7177853.svd.

Bolling Anders (2012). *Rädda Barnen: Barnfattigdomen fortsätter att öka*. Publicerad: 2012-03-14. Sökdag: 2012-04-16.
<http://www.dn.se/nyheter/sverige/radda-barnen-barnfattigdomen-fortsatter-oka>.

Emmerij Louis (2010). *The Basic Needs Development Strategy*. Sökdag: 2012-05-17.
http://www.un.org/esa/policy/wess/wess2010workshop/wess2010_emmerij.pdf.

Duvander Ann-Zofie, Johansson Mats (2008). *Barnbidraget ó en pigg 60-åring*.
Publicerad: 2008. Sökdag: 2012-05-23.
http://www.scb.se/Grupp/valfard/2008-4/LE0001_2008K04_TI_08_A05TI0804.pdf

Gustavsson Christina. Ansvarig utgivare: Stefan Zetterberg. *Bakgrund Folkhemstalet*.
<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=97135&a=1263458>. Sökdag: 2012-05-25.

Socialdemokraternas budgetmotion 2012. (2011) *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi*. Sökdag: 2012-04-09.
http://www.socialdemokraterna.se/upload/Arrangemang/Budget_2012/V%C3%A4gen_mot_en_kunskapsbaserad_ekonomi.pdf

Socialdemokraterna. *Socialdemokratins program 1897 till 1990*. Sökdag: 2012-05-02.
http://www.arbark.se/pdf_wrd/partiprogram_pdf.pdf

Socialdemokraterna. *Vår historia*. Sökdag: 2012-04-19.
www.socialdemokraterna.se/Vart_parti/Var_historia/.

Moderata Samlingspartiet. *Kort partihistorik*. Sökdag: 2012-05-02
www.moderat.se/web/Historia.aspx

Moderata Samlingspartiet. *Ekonomiskt utsatta barn*. Sökdag: 2012-05-25.
http://www.moderat.se/web/barnfattigdom_2.aspx.

Moderata Samlingspartiet, *1956:års Principprogram*. Sökdag: 2012-05-04
http://www.moderat.se/web/1956_ars_principprogram_2.aspx.

Moderata Samlingspartiet, *1969:års Partiprogram*. Sökdag: 2012-05-04
http://www.moderat.se/web/1969_ars_Partiprogram_2.aspx.

Moderata Samlingspartiet, *1978:års Idéprogram*. Sökdag: 2012-05-04
http://www.moderat.se/web/1978_ars_Ideprogram_2.aspx.

Moderata Samlingspartiet, *1984:års Handlingsprogram*. Sökdag: 2012-05-04.
http://www.moderat.se/web/1984_ars_Handlingsprogram_2.aspx.

Handlingsprogram. Sökdag: 2012-05-04.

http://www.moderat.se/web/1995_ars_handlingsprogram_2.aspx.

Moderata Samlingspartiet, 2001:års Idéprogram. Sökdag: 2012-05-04.

http://www.moderat.se/web/2001_ars_Ideprogram_2.aspx.

Moderata Samlingspartiet, 2007:års Handlingsprogram. Sökdag: 2012-05-04.

http://www.moderat.se/web/2007_ars_Handlingsprogram_1.aspx.

Nationalencyklopedin. *öFattigdomö*. Sökdag: 2012-05-21

<http://www.ne.se/fattigdom>.

Nationalencyklopedin. *öFolkhemmetö*. Sökdag: 2012-05-21.

<http://www.ne.se/folkhemmet>.

Nationalencyklopedin. *öVälfärdö*. Sökdag: 2012-05-21

http://www.ne.se/lang/v%C3%A4lf%C3%A4rd?i_whole_article=true

Nationalencyklopedin. *öVälfärdsstatö*. Sökdag: 2012-05-21

http://www.ne.se/lang/v%C3%A4lf%C3%A4rdsstat?i_whole_article=true

Regeringen. *Kapitel 7 Familjepolitiken*. Sökdag: 2012-04-17

www.regeringen.se/content/1/c4/08/91/80fa2429.pdf.

RUT-avdraget. *Rut-avdrag. Allt du behöver veta om Rut-avdraget*. Sökdag: 2012-05-19

<http://rutavdrag.se/>.

Salonen Tapio (2011). *Barns ekonomiska utsatthet i Sverige, årsrapport 2012*.

Sökdag: 2012-05-02. Malmö Högskola.

Salonen Tapio (2011). *Seminarium om barnfattigdom*. Sökdag: 2012-05-02.

www.socialdemokraterna.se/Var-politik/Barnfattigdom1/Seminarium-om-barnfattigdom/

Socialdemokraterna. *På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi. Socialdemokraternas budgetmotion 2012*. 2011-10-05. Sökdag: 2012-04-09.

http://www.socialdemokraterna.se/upload/Arrangemang/Budget_2012/V%C3%A4gen_mot_en_kunskapsbaserad_ekonomi.pdf.

UNICEF, *öFACT SHEET: A summary of the rights under the Convention on the Rights of the Childö*. Sökdag: 2012-04-19.

www.unicef.org/crc/files/Rights_overview.pdf.

UNICEF (org). *About UNICEF: Who we are*. Sökdag: 2012-05-04.

http://www.unicef.org/about/who/index_introduction.html.

UNICEF (sv). *Barnkonventionen*. Hämtat 2012-05-22.

<http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/repcard1e.pdf>.